

Nieformalne metody pracy, krok po kroku w interakcji jeden do jednego

1. Stopniowanie pytań, dostosowanie do tempa dziecka

	Pytania, jakie można zadawać komunikując się z osobą z mutyzmem wybiórczym (krok po kroku)	
	Przyjazne komentowanie z użyciem pytań retorycznych, które nie wymagają odpowiedzi (np. „Ale zabawnie, co?“, „Zastanawiam się co to jest?“)	 Wycofaj się, jeśli dziecko sztywnieje
Idź na przód tylko, jeśli dziecko dobrze reaguje, odpowiada	Pokażesz mi?/Który? – pytanie, na które można odpowiedzieć poprzez wskazanie na coś	
	Pytania tak/nie – pytanie, na które można odpowiedzieć skinieniem głowy (potwierdzająco lub przecząco)	
	Pytania x czy y – pytanie, na które można odpowiedzieć jednym słowem	
	Proste pytania na które można odpowiedzieć jednym słowem	
	Pytania na określony temat, na które można odpowiedzieć zdaniem.	
	Pytania otwarte i pytania dotyczące preferencji zostawiamy na później (np. „Jak w szkole?“, „O czym myślisz?“)	
	Nota bene: Komentowanie “odciąża” pytania, dziecko nie odczuwa takiej presji mówienia, udzielenia odpowiedzi, jeśli odpowiednio stosujemy komentarze	

2. Rozmawianie za pośrednictwem rodzica/przyjaciela

- użyj rodzica albo przyjaciela jako “pomostu”
- zapewnij dziecku i rodzicowi/przyjacielowi przestrzeń do wspólnej rozmowy, np. Może pójdziecie do kącika książek i omówicie swój plan? (sam/a zachowaj dystans albo udawaj, że jesteś czymś zajęty/a
- Zadawaj pytania poprzez przyjaciela/rodzica, np. „Możesz zapytać Anię, gdzie położyła swoją śniadaniówkę?” “Domyślam się, że masz swojego ulubionego nauczyciela – mamę, czy wiesz kto jest ulubionym nauczycielem Krzysia? (ważne, żeby rodzic wiedział, żeby nie odpowiadać za dziecko, powinien raczej powtórzyć/przeformułować pytanie w razie potrzeby!)
- poproś dziecko (w sytuacji, kiedy musisz coś ustalić z dzieckiem), aby powiedziało rodzicowi/przyjacielowi np. „Powiedz Adamowi, przy którym stole chcesz siedzieć/ w której grupie chcesz pracować.”
- odsuń się lub odwróć, kiedy dziecko przekazuje wiadomość rodzicowi/przyjacielowi (prywatność)
- zbliżaj się stopniowo, jeśli dziecko jest w stanie mówić do rodzica/przyjaciela w twojej obecności
- to nie powinno trwać długo, zanim dziecko odpowie na twoje pytanie bez konieczności powtarzania go przez rodzica/przyjaciela

3. Upewnij się, że rodzice nie ograniczają dziecka w jego komunikowaniu się

- pomóż rodzicom przestać odpowiadać za ich dziecko (zobacz na kolejnej stronie)
- rodzice nie powinni pozwalać na to, żeby dziecko szeptało im do ucha (należy się odsunąć, żeby dziecko mogło mówić twarzą w twarz) odsunąć można się tylko wtedy, gdy dziecko współpracuje, a nie kiedy jest sparaliżowane strachem

*Selective Mutism Resource Manual second edition, © Maggie Johnson & Alison Wintgens (October 2016) Speechmark Publications

Tłumaczenie: Paulina Apolinarska-Bonifaczuk